

5

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYO 2

Soru 1 (SB.5.3.3): Mezopotamya medeniyetlerinden Sümerlerin çivi yazısını icat ederek tarih çağlarını başlatması ile Anadolu medeniyetlerinden Lidyalıların parayı icat ederek takas usulüne son vermesini, insanlık tarihine ve ortak mirasa katkıları açısından karşılaştırınız.

Soru 2 (SB.5.4.1): Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi; birinin halkın kararlara katıldığı bir yönetim biçimi, diğlerinin ise devlet başkanının seçimle belirlendiği bir devlet yapısı olması üzerinden açıklayınız.

Soru 3 (SB.5.4.2): Etkin bir vatandaşın seçimlerde bilinçli oy kullanması ve ülke yönetimini takip etmesi, bir ülkedeki demokrasinin güçlenmesine ve yönetimin daha adil olmasına nasıl katkı sağlar?

Soru 4 (SB.5.4.2): Toplumsal sorunlara duyarlı olan ve gönüllü çalışmalara katılan bir etkin vatandaşın, toplumdaki dayanışma ve huzur üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Soru 5 (SB.5.4.3): Anayasamızın 12. maddesinde belirtilen temel hakların "dokunulmaz, devredilmez ve vazgeçilmez" olması ne anlama gelmektedir? Bu özelliklerin insan onurunu koruma açısından önemini belirtiniz.

Soru 6 (SB.5.4.3): Günlük hayatta karşılaştığımız bir sorunu çözmek için kullandığımız "dilekçe hakkı" (Anayasa Madde 74) gibitemel haklarımızın, bireysel haklarımızı koruma ve toplumsal düzeni sağlama konusundaki önemini sorgulayarak açıklayınız.

SENARYO 2 - CEVAP ANAHTARI

- 1. Soru Cevabı: Sümerlerin yazıyı icat etmesi, bilginin nesilden nesle aktarılmasını sağlayarak bilim ve hukukun gelişmesine zemin hazırlamıştır. Lidyalıların parayı bulması ise ticareti kolaylaştırarak ekonomik kalkınmayı hızlandırmış ve toplumlar arası etkileşimi artırmıştır. Her iki buluş da insanlık tarihinin gelişiminde farklı ancak hayati alanlarda (kültür ve ekonomi) dönüm noktası olmuştur,
- 2. Soru Cevabı: Demokrasi, halkın iradesinin ve özgürlüklerinin ön planda olduğu bir yönetim felsefesidir. Cumhuriyet ise bu felsefenin kurumsallaşmış hali olup, devletin başında seçimle gelen birinin olması ve saltanatın reddedilmesidir. Ortak noktaları, egemenliğin kayıtsız şartsız halka ait olmasıdır.
- 3. Soru Cevabı: Etkin vatandaşın oy kullanması, halkın iradesinin yönetime doğrudan yansımaları sağlar. Bu durum yönetimin şeffaflığını artırır, kamu kurumlarının denetlenmesini kolaylaştırır ve böylece daha adil ve demokratik bir toplum yapısı oluşur.
- 4. Soru Cevabı: Duyarlı vatandaşlar toplumsal sorunlara kayıtsız kalmayıp çözüm aradıkları için toplumda yardımlaşma ve empati duygusu gelişir. Bu da kriz anlarında toplumun bir arada kalmasını sağlayarak toplumsal huzuru artırır ve çatışmaları azaltır.
- 5. Soru Cevabı: Bu hakların dokunulmaz ve vazgeçilmez olması, devlet dahil hiç kimsenin bir insanın yaşama, eğitim veya özgürlük gibi temel haklarını elinden alamayacağı anlamına gelir. Bu durum, her bireyin eşit, özgür ve saygın bir şekilde yaşamasını yani insan onurunun korunmasını garanti altına alır.
- 6. Soru Cevabı: Dilekçe hakkı, bir sorunla karşılaştığımızda devlet kurumlarına başvurarak hakkımızı aramamızı sağlar. Bu hakkı kullanmak, sadece kişisel sorunlarımızı çözmekle kalmaz, aynı zamanda hukukun üstünlüğünü korur ve sorunların yasal yollarla barışçıl bir şekilde çözülmesini sağlayarak toplumsal düzeni pekiştirir,

